Články v Křesťanských obzorech aneb mé publikační začátky

PhDr. Mgr. Jeroným Klimeš, Ph.D. 2011

Následující stránky přinášejí první dva mé články, které jsem kdy publikoval. Napsal jsem je za totality a vydal v samizdatovém křesťanském časopise Křesťanské obzory, který vydával Augustýn Navrátil. Vždy jsem si kladl otázku, jak jsem mohl dostudovat vysokou školu, když jsem se fanfarónsky podepisoval "Jeroným Klimeš, Vlachovo Březí", aby STBáci neměli moc práce mě najít. Když jsem našel tyto články v Libri Prohibiti (http://libpro.cts.cuni.cz/), tak mi to došlo. Vyšly totiž krátce před revolucí a to už měli STBáci jiné starosti než honit nějakého Klimeše z Vlachova Březí. Každopádně je fakt, že se na mě chodili tajní informovat již od dob gymnasiálních.

Asi už chápete, proč jsem celé dětství žil s pocitem, že mě stejně musejí jednou zavřít. Že nemá cenu se moc ženit, protože co s rodinou v kriminále? Proto i dnes si říkám: Nebál jsi se za Bolševika, proč by jsi se měl bát dnes říkat pravdu bez bázně a hany. To nejhorší, co tě může potkat je, že dostaneš zaracha v televizi či jiném médiu. No a? Můj táta říkal: "Začínal jsem na soustruhu a mohu na něm i skončit. To nebyla špatná práce." Já si po jeho vzoru říkám: "Začínal jsem kydáním prasat a mícháním betonu, mohu u toho i skončit. To nebyla špatná práce. Konec konců mnohé komentáře aktuálního dění přeci nejsou nic jiného než jakýmsi kydáním prasat..."

Všimněte si, že už tehdy jsem žil psychologicko-morálními tématy, i když v té době jsem ještě ani netušil, že jednou budu známým psychologem. Slavný omyl studijního oddělní, který mě ze středověké metafyzické filosofie teleportoval na moderní experimentální psychologii, přišel až tři čtvrtě roku na to.

Před mými články je ještě článek "Dvakrát o pouti" od manželů Eliášových z našeho města. To byli velmi stateční lidi. Například když mydlili komunisti panu Eliášovi hlavu za to, že dal děti na náboženství, chtěli po něm, aby to odvolal. Tak jim tehda řekl: "Já ale neměním názory jako ponožky." To byl panečku tehdy vzor pro mě. Takovými polobohy jsem tenkrát byl vychováván!

Tito manželé též dostali kontakt od Augustýna Navrátila na sraz, který měl být na chatě manželů Kaplanových kdesi u Strakonic. To byla disidentská rodina, která tak trochu fungovala jako průtokový ohřívač pro různé hosty. To sice nedělalo moc dobře jejich dětem, ale jinak udělali mnoho užitečné práce. Ti tedy zorganizovali "tajné" setkání stylu Taize kdesi v šumavských hvozdech. Bylo tam cca sto lidí. Pro mě to bylo opravdu strhující setkání s věřícími ze všech koutů světa. Byli tam Španělé, Američani, Angličani, Němci atd. Já jsem se tam shodou okolností stal " The president of the English club". Anglicky jsem sice uměl asi ze všech nejméně, ale za to jsem dovedně česky referovat o práci této skupiny na večerních setkáních.

Dodnes mě nezanechávají chladným písně, které jsem tam zpívali: "Každý den Pán mi sílu dává. Píseň má je můj Pán. On se stal mým spasením. Když kráčím s ním, nemusím se bát. Když kráčím s ním, nemusím se bát." (http://www.youtube.com/watch?v=uIGyFUoy49E) No, celá doba ta doba byla o strachu...

Občas tam udělali šťáru policajti, tak jsme se rozprchli do lesů a luk, popřípadě leželi na prknech na půdě a s hrůzou čekali, kdy nás drapnou. Takže moc "tajné" to setkání asi být nemohlo. Udavačů tam taky muselo být hafo.

Dodnes si pamatuji, jak jsem stál před Kaplanovic chalupou s Augustýnem Navrátilem. Svítilo na nás slunce a on mi řekl, abych napsal nějaký článek o výchově náboženství. Teď jsem dodatečně zjistil, že on toto téma vyhlásil v křesťanských obzorech již před pár měsíci. Takže takhle vznikl ten první článek o výuce náboženství. Jak vznikl ten druhý, si už nevzpomínám. Ten asi byl napsán a poslán před revolucí, ale jeho vydání bylo až po sametové revoluci, takže jsem měl asi jiné starosti než sledovat osud svých článků...

Tehdy jsem končil články zkratkou AMDG, tak tedy i dnes: Ad majorem Dei gloriam

K Ř E S Ť A N S K É O B Z O R Y

1989

1. července

ročník II.

číslo 13

O B S A H :

K.Dostál Lutinov : Slib sv. Metoději 1
Z oběžníku pražského arcibiskupství 2
Interview slovenského biskupa Jána Korce 3
Medjugorje 4
Jan Filip: Pro mnohé křesťany 5
F.Záleský: Veřejné poděkování iniciátorům modlitebního zápisu 6
Jiří Šašek : Milý bratře 7
Dopisy ze Slovenska 7
Dominik Tatarka: Já komunista,spisovatel"bez vyznania" 8
Vážený pán Navrátil 9
Marie Šitková: Opět ke Sdružení katolických laiků..... 10
Bratře v Kristu 10
Smutek 10
Marie Jakoubková: Ukázka náboženské svobody u nás 11
Kristus vítězí,Kristus kraluje..... 13
Svatý Tomáš More 13
Ing.E.Matyáš: Ještě k článku "Láska a odpovědnost" 15
Švédsko - náš vzor ? 16
Manželé Eliášovi : Dvakrát o pouti k sv. Janu Nep. Neumanovi 19

Příloha: Křesťanská solidarita

A.Navrátil : Výzva k urychlení zásadních změn I
Několik vět I
Helsinská iniciativa k demokratizaci a k vytvoření právního čsl. státu II
Josef Čížek: Dopis gen.taj.KSČ k problémům věřících občanů V
Panelová diskuse : Křesťan a politika..... VI

S L O V O M L A D Ý C H

Stisk ruky 1
Dej mi duše - píseň 2
Cantate 89 3
Tomáš Lesanovský: Diskotéka už nebyla 4
Setkání ve Křtinách 5
Dopisy Otce kardinála F.Tomáška 6

Knihovna Křesťanských obzorů svazek č. 11
Jan Pavel II: Encyklika REDEMPTORIS MATER
O blahoslavené Panně Marii v životě putující Církve.

DVAKRÁT o POUTI.

Celonárodní pouť ke cti sv. Jana Prachatického

Konala se ve dnech 17. a 18. 6. v Českých Budějovicích a Prachaticích. Chtěla bych Vás seznámit s jejím průběhem v Prachaticích. Sešlo se na ní mnoho poutníků a do kostela se samozřejmě všichni nevešli. Pro ty, kteří museli zůstat venku, byly instalovány reproduktory a televizor. Rovněž v bočních lodích kostela byly monitory, aby co nejvíce lidí mohlo program sledovat vizuelně. Bylo zajištěno vše, co je potřebné na takové velké sešlosti lidí, kteří ještě přijeli i zdaleka. Občerstvení u stánků na náměstí bylo v pozdních večerních a časných ranních hodinách. Během celé noci se na faře podával teplý čaj a koláčky poutníkům zdaleka. Zde byla i trvalá zdravotnická služba. Sociální zařízení bylo k dispozici nepřetržitě a v dostatečném množství.
Nad vstupem do kostela byla tabule seznamující každého se spojem, který ho v případě potřeby dopraví domů.
A program? Byl perfektní.

Po motlitbě u hrobu rodičů Jana N. Neumanna a po návštěně jeho rodného domu pokračoval program v kostele sv. Jakuba v Prachaticích. Nejprve byli uvítáni všichni hosté mj. kardinál z Pasova a biskup z Filadelfie. V 19. h. se konala mše sv. o Janu Prachatickém. Pak následovalo pásmo z jeho života připravené sestřičkami sv. Karla a sv. Jana. Kostel byl zaplněn k prasknutí a všichni nadšeně sledovali mladé hezké dívky, s tvářemi zářícími zvláštním jasem, sametovými hlasy, které podávaly bravurní herecké výkony. Ve skutečnosti to však nebyla hra. Tyto dívky, které se zaslíbily Kristu, nic nehrály, nýbrž před Kristovým křížem svědčily o svém životním postoji a přesvědčení. A většina přítomných to vycítila. Bylo to strhující a dojemné. Sama jsem se neubránila dojetí a vytryskly mi slzy. Snažila jsem se je skrýt. Když jsem zvedla hlavu, viděla jsem, že i mladé dívky kolem mě si otírají oči.

Sotva začalo další "číslo" programu - Obnova společenství víry a život mladého křesťana, zaplavilo celou přední část kostela mládí. Program byl sestaven s velkým porozuměním a citem pro zájmy mladých. Byl veden v rychlém tempu, jak jim se to líbí. Otázky kvízu střídaly písně. Všude se ozýval smích. Mládí ovládlo celý kostel a všechny strhlo. Tak jako mládež tleskala do rytmu, začaly tleskat i babičky. Nakonec vstaly v lavicích a ruce vzájemně propojené nad hlavami se všemi zpívaly.

Po chvílích veselí nastalo ztišení v pořadech Obnova společenství víry a modlitby a Obnova společenství víry a Panna Maria. Při půlnoční mši svaté již byla na většině poutníků patrna únava. A organizátoři s tím počítali. V homilii promluvil kněz, který svým řečnickým uměním a vůbec celým projevem všechny rázem probudil. A bylo to třeba. Přišel totiž vrchol programu, alespoň pro mne: Adorace se zpěvy z Taizé. Neumím to ani slovy vyjádřit, jak úchvatný to byl prožitek.
Mezi třetí a čtvrtou hodinou nastalo v kostele jakési uvolnění. Někteří se šli domů vyspat, poutníci zdaleka ulehli ve spacácích v bočních lodích kostela, ostatní posedali na koberec a snažili se trochu si odpočinout. Po přímluvách různých skupin věřících předříkávaly řeholní sestry rozjímavý růženec. Po šesté hodině se začal kostel zas ponit. V sedm hodin, kdy začala mše sv. už zas bylo tělo na těle. Po skončení mše sv. jsem již byla tak unavená že jsem musela opustit kostel a jít si odpočinout. Další program jsem již neviděla. Přesto mám mnoho nezapomenutelných a neopakovatelných zážitků. Je tomu teprve týden, co se pouť konala a myslím že se dá říci, že přináší ovoce. Dobré ovoce. Mluví se o ní totiž všude a mezi různými lidmi.. A tak po rozhovorech s něk-

terými mladými lidmi je možno říci, že po zážitcích z této pouti si mnoho mladých nevěřících lidí uvědomilo, jak zkreslené představy a špatné informace mají o věřících o kněžích a řeholnících. Hlavně mladé sestry sv. Karla Boromejského a sv. Jana v daly závažné svědectví o současném životě a vlastnostech řádových sester. Padla i všeobecná domněnka, že křesťan je nudný patron netolerantní mentorující nemající smysl pro humor.
Mě osobně naplnila pouť ještě větším elánem pro činnosti na poli křesťanském a hlavně podnítila obrovskou touhu po tom, dělat něco pro to, aby atmosféra, která vládla na pouti, byla vnesena do našeho všedního života, do všedních dnů všech lidí.

Bohu dík za tuto pouť!

ing Eliášová Jaroslava
Vlachovo Březí

Ryze subjektivní zážitky konvertity z pouti k sv. Janu Nepomuckému Neumannovi v Prachaticích

Všemu dění předcházely úvahy : jaká vlastně bude - jaký rámec jí dá úředně schválený scénář? Nebude jenom chudičkou Popelkou vedle svých slovenských a moravských ses ter?
Byla úchvatná a strhující! A přesvědčivě mi dokázala, že dobrý poutnický duch je nespoutaný a nakažlivý a hravě zdolává, mocí společné modlitby, všechny ustrašené černé předpovědi a obavy a odkazuje do patřičných mezí všechny "zaručené zprávy."
Sám nejsem rutinním poutníkem a můj postoj byl opatrně vyčkávavý, protože se instinktivně bráním citovým projevům a mám hrůzu z plodů davové psychózy. Byl jsem poražen a tato porážka byla slastně nezapomenutelná. Jsou to jen fragmenty z dojmu, který na mě pouť jako celek udělala, o které se chci zde rozdělit. Nechci se zabývat programem dvoudenní pouti - ostatně byl otištěn i v oficielním periodiku, které o své katolictví, jak doufáme, bojuje.
Viděl jsem řádové sestřičky, které s láskou v očích, beze stopy řevnivosti, sledovaly výkony svých nadanějších kolegyn.
Viděl jsem před kostelem bohoslovce, který častoval společensky unaveného mladíka, jež sem snad k ránu zabloudil díky předchodné ztráty orientace, koláčkem a čajem. V duchu jsem viděl sám sebe, jak dotyčného se zkroucenýma rukama za zády odvádím do ústraní a tam ho nešetrně odkládám. On však zde byl zcela odzbrojen laskavým slovem. Neviděl jsem jediný nepřátelský projev, ani v nejmenším gestu. Při takovéto koncentraci lidí a postupující únavě, je to zážitek naprosto ohromující a nevídaný.
Viděl jsem, jak nelibost salónních katolíků nad spontánními projevy mladých souvěrců taje a jak mladá katolická krev začíná tepat i v jejich poněkud zkornatělých srdcích.
Viděl jsem postaršího kněze, který byl všude a u všeho. Zpovídal, vmísil se mezi poutníky, byl jedním z nás a zase byl u oltáře. Když mnozí z nás již klesali únavou, odjel sloužit své nedělní mše. Z jeho tváře na nás nezírala maska profesionality, zářilo z ní radostné poutnictví. Možná, že jsem přišel proto, abych nebyl brzdou ve své rodině, abych splnil svou stavovskou povinnost. Když pouť skončila, zůstal ve mně hlad po podobném prožitku. Uvědomil jsem si že v době, kdy probíhají polemiky mezi katolickými intelektuály a prostými zapálenými věřícími, je třeba doplnit síly na hromadných setkáních, která prakticky dokazují, že v tom hlavním jsme jednotní že cítíme sílu společných modliteb a staří, mladí, umírnění i radikálové radostně praktikují v křesťanské symbióze.

ing. Miloš Eliáš

K Ř E S Ť A N S K É O B Z O R Y

1989

15. října

ročník II.

číslo 20

O B S A H :

Slovo života pro věřící na říjen 1
Přímluvy před svatořečením bl.Anežky/nebo i po/..... 2
Otázka výuky náboženství,anob o víře a lži 2
Antonín Novák:Proč není kněží 5
Pastýřský list arcibiskupa Jána Sokola 5
Prieloha k pastierskému listu..... 7
Dopis Josefa Adámka 8
Společenství za záchranu počatého nenarozeného dítěte ... 10
Muži,ženo,čti denník dítěte 12
Odpověď min.školství k filmům se sexuální tématikou..... 13
Manželé Tělupilovi:Sexuální výchova na základních a stř. školách 14
Emil a Hana Moravovi:Stanovisko k filmům pro sex.výchovu dětí..... 16
Manželé Matyášovi:Osexuální výchově dětí ve školách 18
Odpověď min.šloství Lucii Čekotové 20
Ing.E.Matyáš:Další informace o filmech..... 21
Ing.E.Matyáš: Informace o dalších filmech 22
Člen ZKD Pacem in terris církevne povýšený..... 25
Prvý list z väzenia JUDr Jána Čarnogurského manželke a deťom 26

KŘESŤANSKÁ SOLIDARITA

Parkinsonovy zákony v reálném socialismu I
Dopis předs. ÚV ČSL v Praze II
Bude u nás zrušen trest smrti III
Informace o podepisování petice za naše slov.přátele IV
K současné angažovanosti křesťanů katolíků IV

SLOVO MLADÝCH

Františkův zpěv na stvoření 1
Píseň ke sv.Anežce České 2
Co o ní víme my ?..... 3
Otec biskup u P.Marie v Dubu 4
Jesus,NOTRE CHEMIN !..... 5
Zdeněk Slavík: Compostella mýma očima 7
Být velkým znamená sloužit 9
Může být křesťanská diskotéka ? 9
Test 11

PŘÍMLUVY PŘED SVATOŘEČENÍM BL. ANEŽKY /NEBO I PO/

Všemohoucí Bože, ty řídíš osudy světa, národů i každého z nás a svým Duchem obnovuješ tvářnost země;

SMILUJ SE NAD NÁMI A OBNOV NÁS !

- Na přímluvu sv. Anežky vlej nám do srdce milosrdnou lásku, abychom nebyli lhostejní k duchovní a hmotné bídě; k utrpení svých bližních, zvláště těch, kteří jsou nám nejbližší.
- Ať vyjdeme ze své pasivity a ustrašenosti; v moudrosti a síle Ducha ať mluvíme pravdu, nazýváme věci pravými jmény a nemlčíme ani k malým zločinům.
- Ať umíme pomáhat i těm, kteří jsou nespravedlivě vězněni jen proto, že mluvili pravdu a jednali podle svého svědomí.
- Aby oběti takto vězněných nebo jinak persekvovaných přinesly požehnání našemu národu, Evropě i celému světu.
- Aby naše církev měla biskupy sjednocené spolu navzájem i se sv. Otcem a měla jich tolik, kolik právě potřebuje, aby zlo mohlo ustupovat z této země.
- Aby svatořečení bl. Anežky v Římě bylo přenášeno i československou televizí stejně jako se to bude dít i v Polsku.
- Aby tomuto zázraku i dalším napomáhali věřící rostoucí vírou; také tím, že budou psát žádosti za tím účelem do československé televize, jak to již někteří činí /i kardinál František/.
- Ať se před svatořečením bl. Anežky všichni věřící zapojí do několikadenní duchovní obnovy a nechají se uzdravit ve svátosti smíření, aby stále prohlubujícím se pokáním napomáhali k uzdravení a mravní obrodě celého národa.

Děkujeme Ti, Pane, že nás vyslyšíš, že se můžeme spoléhat na tvou nekonečnou lásku a moc na věky věků. Amen.

- o - o - o - o - o - o - o -

OTÁZKA VÝUKY NÁBOŽENSTVÍ, ANEB O VÍŘE A LŽI

Kdysi jsem si uvědomil, že křesťanství není něco, o co se zajímám, nebo něco, co mě láká, baví, nýbrž je to, resp. měl by to být život člověka. Život s vírou je něco jako manželství: jako se ženě po svatbě mění jméno a muž už navždy ve společnosti představí nejprve svoji ženu a pak sebe, tak i nám se s přijetím víry mění "jméno" a představujeme vždy nejprve Krista, pak sebe. Už není inženýr elektrotechnik, ale křesťan inženýr elektrotechnik, není automechanik, ale automechanik katolík. Už není dítě, ale dítě věřících rodičů, který se samozřejmě učí náboženství. Je dítě z věřící rodiny, a tak se učí tomu, co bude celý život potřebovat, používat, o co bude usilovat, bojovat. Myslím, že je tedy zbytečné se zabývat otázkou výuky náboženství, pokud nemám jasný vztah k náboženství samému.

Nemohu přece být ve svém nitru věřící a navenek žít jako bezvěrec. To je, jako bych byl tajně /pro sebe/ ženat, ale navenek běhal za všemi

ženami z ulice. V takovém konfliktu žije každý,kdo si myslí,že náboženství je jeho soukromou záležitostí.

Otázku,zda dát či nedat děti na náboženství nám klade okolní svět. Lze na ni jako na každou otázku odpovědět buď pravdivě nebo lživě. Připomeňme si tedy,co říká církev o lhaní.

Lhát /tzn. být přímou příčinou nepravdivého poznání bližního/ nesmíme nikdy,ale vyhýbavá odpověď nebo její odmítnutí je přípustné.

K tomuto malá poznámka: Zákaz lhaní je sice naprostý,ale mohou se vyskytnout okolnosti oslabující jeho platnost,proto bych na ně upozornil takto mimo,poněvadž nesouvisí přímo s tématem. Je to především výpověď. Může se stát,pravdivou výpovědí vyvoláme nespravedlivé stíhání bližního. Volíme tedy mezi dvěma zly: zlem lži a zlem nespravedlivého ublížení. V takových případech se používá pravidlo menšího zla,které zní: Pokud člověk musí volit mezi dvěma zly a rozhodne se pro menší z nich,potom nehřeší,ale naopak činí dobro. Můžeme tedy podat bezhříšně falešné informace,jelikož stíhání je neoprávněné. /Ostatně soustavné: "Neviděl jsem, neslyšel jsem,nepamatuji si,neznám", dává dost jasně najevo,že nechci vypovídat./ Avšak pozor,pravidlo menšího zla musí být odůvodněné v každém jednotlivém případě. Nelze zapřít víru kvůli tomu,že by mě vyhodili ze zaměstnání. /Zapřít víru je vyloučeno i v nebezpečí smrti,viz zapření apoštola Petra./Hlavní poradce je zpovědník,rozum se svědomím. V případech,kdy vůbec nevíme a není čas,je správné a závazné to,jak se rozhodneme v tom okamžiku.

Za vyhýbavou odpověď se považuje odpověď,kdy my sice neřekneme vyloženou lež,ale ten člověk si ji vyloží po svém,tedy chybně. Výsledkem je sice nepravdivé poznání druhého,ale my nejsme toho přímou příčinou: ON si to chybně vyložil. Sami vidíme,že je napováženou,kdy použít takové odpovědi,neboť máme předcházet nepravdivému poznání bližních. Příkladem nám může být Jan Křtitel,když za ním poslali s otázkou: "Kdo jsi,at dáme odpověď těm,kdo nás poslali?"/J 1,19-23/ On JIM popírá,že by byl "ten prorok",neboť oni měli falešnou představu o Mesiáši a tím následně i o jeho předchůdci. Ale říká jim: "Já jsem hlas volajícího na poušti." Tím de facto opisuje jinými slovy úkol předchůdce Krista,tak aby nevzniklo nepravdivé poznání,představa farizeů o něm. Pro nás je samozřejmě "tím prorokem", neboť my máme jinou představu o Mesiáši a jeho předchůdci./viz Mt 11,14/.

Příklad vyhýbavé odpovědi nám poskytuje Písmo v rozhovoru Tobita s andělem Rafaelem,který se představuje: "Jsem Azarjáš,syn velkého Chananjáše." To je slovní hříčka s běžnými jmény: Azarjáš = Hospodin pomohl,Chananjáš = Hospodin se slitoval. Rafael tedy o sobě říká: Jsem Pomocník,syn velkého Slitovníka. /Tob 5,13, citát i výklad viz Ekumenický překlad,Praha 1985/. Z této odpovědi Tobit získal dojem, že Rafael pochází z dobrého kmene, a Rafael získal jeho důvěru.

Nemůžeme-li odpovědět pravdivě,církev doporučuje spíše než odpovědět vyhýbavě raději odpověď odmítnout: Například,když se mě zeptá neznámý spolehlivý kolega,co to čtu,odpovím:"Ale nějaký papíry," čímž dávám svůj postoj jasně najevo.

V otázce náboženství však nelze dát vyhýbavou odpověď či ji odmítnout. Každý postoj je totiž jasnou odpovědí: Dám své děti na náboženství,nebojím se; Nedám,bojím se možných následků,okolí. Jiný postoj neexistuje,resp. tyto postoje se jinak nevysvětlují,i když zajisté existují; k nim však později. Starch samotný není hříchem,vždyt i Kristus se bál smrti,hříchem je podléhat strachu,budit pohoršení:"On je věřící a nedal své děti na náboženství." U vzdělaných lidí je to tím horší,že často slouží druhým jako vzor: "On,inženýr,říkal,že to není nezbytně nutné." Je pravda,že se může vyskytnout nábožensky vzdělaný člověk,který by mohl poskytnout svým dětem víc,než co by jim dala výuka,ale většina lidí nemá potřebné znalosti,a kromě toho často své znalosti přecenuje. Kdyby jiní lidé přijali tvrzení a postoj onoho

vzdělaného člověka,byl by v jejich případě mylný. Proto hlásání takového názoru se blíží lži,poněvadž je příčinou nepravdivého poznání bližních. Člověk má předcházet pohoršení./viz. Mt 17,24-27/. Další námitkou proti názoru,že výuka má nízkou úroveň, a proto,že bude dostačující výuka doma,je sama skutečnost,že výuka doma je nezbytná v každém případě,stejně jako každá školní výuka je sama o sobě nedostačující.

Dalším přínosem výuky náboženství je zvyšování statečnosti a projev charakteru rosičů i dětí. Ztrácí-li lidé odvahu,vítězí totalita, protože podstatou totality je,že lidé v zájmu o pozemské /hmotné/ statky se vzdávají svého přesvědčení a názorů. Za peníze,společenské postavení a hmotné výhody prodávají charakter tím,že mlčí nebo říkají a dělají,s čím vnitřně nesouhlasí. Proti tomuto zlu není jiné obrany než bojovat a snášet jisté příkoří. To je podobné člověku, který si zboural dům nad hlavou,jenž se pak zavázal,že vysází 100 stromků nebo uběhne 100 jarních kilometrů místo stavění nového,které je mu přece jenom zvlášť odporné.

Odvaha a jednoznačný postoj rodičů je příkladem dětem,jež se takto učí rozeznávat dobro a zlo vnější,společenské a tedy snadněji rozeznatelné. Později se naučí stejně rozeznávat zlo v sobě. V tomto máme výhodu oproti západu,kde svoboda bnější budí mylný dojem svobody vnitřní. Vyhýbají-li se rodiče problémům,které je nutno řešit, třebas jsou vnější,i dítě bude mít sklon se jim vyhýbat a nemyslet na problémy,které samo působí. Pokud člověk nevyužije hřivnu,kterou má,ztratí i to,o čem si myslí,že má: Děti obcházejí problémy s rodiči a podobně.

Při kolektivní výuce přistupují i další okolnosti,jejichž míra důležitosti je relativní: Je to sblížení dětí stejného světového názoru a podpoření smyslu pro církevní autoritu,zde zastupovanou knězem - učitelem ve školním prostředí.

Na závěr bych se zastavil u případu,kdy nedostatek odvahy není hlavním důvodem proti výuce náboženství,kdy hrozbou je odpor ze strany dětí. Ten může mít nejrůznější původ,proto nelze dát jednoznačnou radu: Příčinou odporu je často zhnucení dětí ze životního stylu rodičů či katechety,z jejich postoje ke světu,tudíž odmítají i jejich víru,chápání víry. Zde bohužel nemohou roiče dělat nic,než se modlit,popřípadě nějakým nenásilným způsobem je seznámit s lidmi, kteří víru chápou jiným,pro jejich děti přijatelným způsobem.

Jiným důvodem,a to nejen u dětí,je strach z výsměchu okolí. Zde je nejlepším lékem prohlubovat vědomí,že bojujeme za spravedlivou věc. Děti mají silný smysl pro spravedlnost. Pokud je člověk přesvědčen o správnosti svých názorů,výsměch okolí v něm nevzbuzuje stud, nýbrž je schopen brát narážky přátel s pochopením a humorem,nebot ví,že slova: katolík,věřící,zbožný aj. nejsou nadávkou,ale vyjádřením toho,co je, k čemu se hlásí. Výsměch,narážky a přezdívky vznikají většinou proto,že okolí vidí u dotyčného rozpaky či stud.

Jestliže však s výsměchem dochází k silné izolaci jedince,bývá náboženství jen záminkou a vlastní konflikt se společností má jiné kořeny. Například v ne právě nejlepším chování věřícího,který svými reakcemi a gesty dává najevo opovržení a nadřazenost,nebo si to jeho okolí tak vysvětluje,to už je z objektivního hlediska jedno. To je pak jiný okruh problémů a neměli bychom vždy házet vinu na nevěřící. Nenávistí k náboženství lze vysvětlit dva,tři případy,ne však nepřátelství většiny.

Jeroným Klimeš
Vlachovo Březí

- o - o - o - o - o - o - o - o -

K Ř E S Ť A N S K É O B Z O R Y

1989

1. prosince

ročník II.

číslo 23

O B S A H :

Advent 1
Společný pastýřský list k zahájení třetího roku
Desetiletí duchovní obnovy 2
Poselství Františka kardinála Tomáška
Všemu lidu Československa 4
Slovo kněží olomoucké arcidiecéze k těmto dnům 6
M.Mědílek: Sjednocení při společné práci 7
Takto snad ne! 9
Milí přátelé 10
Pharm Dr. Jar.Chramosta:Dopis min.školství 10
Jeroným Klimeš:Výchova a sex.....13
Ukázka svobody pro Církev jak se praktikovala u nás
ještě koncem října t.r. 16
Aug. Navrátil:O nabývání,vlastnění a rozšiřování
náboženských publikací 17
Aug.Navrátil:Jaké nab. publikace bylo v ČSSR
zakázané dovážet 25

KŘESŤANSKÁ SOLIDARITA: /příloha/

Aug.Navrátil: Z Občanského fóra v Kroměříži I
Prohlášení náboženské sekce Občanského fóra
v Kroměříži III
Programové prohlášení ČSL V
Aug.Navrátil: Úvaha nad současnou vnitopolitickou
situací VII

Knihovna Křesťanských obzorů: svazek č. 17
Okružní list papeže Jana Pavla II O LIDSKÉ PRÁCI
/Laborem exercens/
vrácen 30.listopadu 1989

A tak nelze souhlasit s Vaší poslední větou:"Dobrý kontakt školy a rodičů,vzájemné-respektování se a oboustranné budování pozic důvěry pozic považujeme za nutný předpoklad úspěchu."

A aby to vše nebylo jen a jen plané mluvení,a aby ono vzájemné respektování se došlo naplnění,a aby ta dobrá vůle nezůstala jen někde na papíře "v šuplíku" nám nepřejících funkcionářů a dostalo se i do té nejodlehlejší školy a třídy,a aby probudila svědomí i těch,kterým by na tom všem mělo především záležet.

Negativa,která jsem zde vzpomenul,nechť ve Vás nevyvolávají dojem odvety,což by v současné situaci bylo jen na škodu,ale to vše,co bylo špatně řešeno či vykonáno,byť z jakýchkoliv pohnutek,bylo výstrahou před dalším nesprávným jednáním.Neměli bychom jít cestou konfrontace,či likvidace,ale cestou dialogu - dorozumění,po níž Vy sami voláte.Proto rád uvítám rozumné a nadějné řešení všech výchovných problémů,které prospějí dobru našich dětí,ať přijdou odkudkoliv.

Na vědomí:
František kardinál Tomášek
Mons.ThDr.František Vaňák,biskup ap.adm.Olomouc
Redakce Lidová demokracie
Ředitelství III.ZŠ V.M.

PharmDr.Jaroslav Chramosta
Smetanova 1149
757 01 Valašské Meziříčí

Na dopis nedošla odpověď.

= = = = = = = = = = = = p

VÝCHOVA A SEX

V nedávné době rozvířil hladinu církevního života úmysl zavést sexuální výchovu dětí na základních školách.Chtěl bych tedy i já přispět k této problematice.Esej jsem rozvrhl do tří částí: Nejprve otázka pohlaví z hlediska náboženství a církve,pak z hlediska přirozeného,v třetí části jsou naznačeny zásady zákonodárce a na závěr vyjádření k plánované výuce.

I. Pohlavní síly z hlediska náboženství a církve.

Jak známo,křesťanské náboženství je charakterizováno smlouvou Boha s člověkem.Bůh nám nabízí věčný život a na druhé straně si klade podmínku,aby člověk zachovával přikázání.Skutečnost,že Bůh požaduje právě tato přikázání,vyplývá z jeho poznání a moudrosti.Naše odhalování důvodů,které jej vedou k odhalování těchto přikázání a požadování jich, je antropologické.Tím však není řečeno,že bychom neměli přemýšlet,jaký máme užitek ze života podle přikázání.Je jen zbytečné se tázat,proč on chce právě toto.Na takto položenou otázku je totiž jen jediná odpověď: Protože ON to tak chce.

Vtah Boha lidí se opravdu podobá vztahu otce a dítěte:Otec řekne dítěti:"Budeš-li dělat něco,např.hrát na klavír,učit se a pod.,pak já ti koupím kolo,které tak chceš."Dítě neposuzuje /ani není schopno /,co mu učení přinese,co získá tím,že umí hrát na klavír,dítě ví,co pro něj znamená mít kolo a to je důvod jeho snahy.Podobně ani člověk není schopen plně posoudit,co získává a co mu přinese zachovávání přikázání, /ovládání sebe,láska k bližnímu a pod./Člověk je však schopen dobře posoudit cenu věčného života z toho,jak lpí na tomto dočasném:Všichni se strachují o své zdraví,mají rádi dobré jídlo,pití,dobrou zábavu,radost, štěstí apod. a naopak se bojí všeho,co by tento stav ničilo.Proto i kdyby přikázání byla z našeho pohledu zcela nesmyslná a bláznivá,stojí věčný život za to,abychom se snažili a dodržovali je,tím spíše,jsou-li rozumná.

Požadavky Boha v otázkách sexu se čerpají jednak z Písma,které je postupně doplňováno církevní autoritou a tradicí.Závěry z tohoto vývoje možno zhrnout do následující formulace:Člověk má právo využívat sexuálních sil pouze k plození dětí,tzn.nesmí existovat z jeho strany přímý úkon vůle,který by vylučoval početí a zároveň využíval pohlavních sil.S tímto úzce souvisí další požadavek:Člověk má právo na plození dětí pouze ve stavu manželském./Viz encykliku Humanae Vitae./

Z tohoto ještě vyplývá většina zákazů:zákaz předmanželského styku, onanie,homosexuální styk,cizoložství atd.U ostatních druhů antikoncepcí totiž existuje totiž existuje přímý úkon vůle vylučující početí,ať jde o přerušenou soulož,chemické,mechanické či hormonální prostředky.Vyplývá z toho rovněž zákaz všech druhů antikoncepce,vyjma neplodných dnů. Avšak u metody neplodných dnů není neplodnost přímo zapříčiněná úkonem vůle,nýbrž je dána živočišnou neschopností,tzn.neexistuje přímý úkon vůle,ale jen nepřímý a ten se připouští.

II. Pohlavní síly z hlediska přirozeného.

Pohlavní síla mohou mít dvojí účinek: plození dětí a příjemný popocit.Jak vidíme na dějinách,je možno tyto účinky oddělovat a využívat odděleně,např.pouze pro okamžité potěšení.Nicméně od nepaměti se udržuje odpor vůči silným pocitům bez dalších hodnot,např.opilectví či veškeré narkománie.Neboť takové silné pocity nemívají žádnou přednost kromě své velké intenzity,kterou přehluší všechny ostatní.Odpor vůči nim je pochopitelný,nové,zajímavé po city bývají často slabé a aby se mohly realizovat,je třeba jim"uprázdnit místo" tím,že si začneme uvědomovat jejich existenci a soustředíme se na ně.Tím se jejich intenzita poněkud zesílí a člověk pak žije v bohatším světě.Je tedy záhodno potlačovat a omezovat city,které bývají a priory silnější a mezi ně se právě řadí i sexuální pud.Je např.obecně přijímán požadavek,že by lidé spolu neměli žít,jestliže k sobě nic necítí,že je třeba spojovat sexuální pocity s jinými.

Porušováním této zásady dochází k jednostrannému zesílení pohlavních žádostí a s tímto k relativnímu poklesu lákavosti ostatních pocitů.A vzniká pocit prázdnoty a neukojenosti živený tímto návykem na silné pocity.Tento stav se subjektivně projevuje touhou po štěstí v podobě silného zážitku,který člověka zcela pohltí.Člověk se cítí subjektivně nešťastný,i když mu jinak nic nechybí.

Pokračujme však dále,síla pocitu je obecně přímo úměrná tomu,jak často a jak dlouho se člověk zaobírá tím kterým pocitem.To platí i naopak silné pocity stravují člověku s návykem příliš mnoho času a tak mu tedy přirozeně nezbývá tolik času na jiné věci.Touhou po silném štěstí člověk často udělá nerozvážné činy,např.mnohé rozvody jsou výsledkem takového bloudění.

Toto vše je hlavní námitkou proti tzv.revoluci,většina ostatních námitek,jako je nebezpečí pohlavních chorob,nechtěné těhotenství a pod., má poradní hlas,neboť tomu se lze při troše opatrnosti vyhnout.Závěr z této části je ten,že nekontrolovaný sexuální návyk je ten,je něco,co člověk musí překonat,aby mohl být spokojený.Je to tedy buď jistý nedostatek přirozenosti = dědičný hřích,nebo následek osobního hříchu = přirozený trest.

III. Zásady vychovatele,zákonodárce.

Hlavním cílem vychovatele v tomto směru je předcházení návyku.Jednou ze základních návyků je,že člověk prakticky nemůže posoudit míru své závislosti.Všichni začínající kuřáci vám řeknou,že mohou přestat, kdykoliv budou chtít.Ale opak je pravdou.Je to jako,když stojíme na břehu jezera a chceme odhadnout,kde je asi jeho střed.Máme sklon jej klást mnohem blíž k sobě.Pro správné posouzení je nutno udělat korekturu,opravu.Podobně u sexuálních otázek je nutno udělat opravu,jako u všech věcí,které jsou návykové,si říci,že je to mnohem nebezpečnější, než se to jeví.Teoreticky je pravdivé tvrzení,že existují lidé mající k pohlaví vyrovnaný vztah,kteří dokáží udělat zmíněnou korekturu.

Ale je prakticky nemožné formovat podmínky,podle kterých by člověk poznal míru své odolnosti vůči návyku.Tedy z hlediska zákonodárce se jeví nejužitečnější sex,coby pouhé potěšení,zapovědět naprosto a omezit jej na nejuzší míru - na plození potomstva.U některých to bude zbytečně přísné opatření,ale u většiny to zabrání následkům z návyku.

Stejným způsobem lze argumentovat i v případě nerozlučitelnosti manželství.Jsou opravdu manželství,kde by rozvod vyřešil stávající problémy.Ale opět není praktické kritérium,kterým by se dala tato nutnost bezpečně posoudit.Takřka všechny rozvody jsou zbytečné,vždyť v Praze se rozvádí 50% manželství ! Jednoznačný zákaz rozvodů řeší situaci lépe,než povolení rozvodů.Každý všeobecný zákaz působí jisté zlo, jde však o to,aby bylo,co možná nejmenší.

Chtěl bych zde znovu zdůraznit,že hlavním důvodem pro zachování přikázání není jejich rozumnost,ale možnost spásy.Jejich užitečnost je dar,"pozornost pána podniku."A kromě toho musíme si přiznat,že " "pouhá" rozumnost nějakého přikázání nebo myšlenky je sotva pro někoho důvodem,aby se podle ní řídil,zvláště,pokud se mu nechce.

IV. Závěry.

Ve výchově dětí je samozřejmě rozdíl mezi poučením od rodičů a poučením od jinud /kamarádi,škola/.Rodiče mají možnost posoudit vyspělost dítěte a konkrétní situace,které by mohly ohrozit jeho mravní vývoj,např.dítě jede na pionýrský tábor,brigádu a pod.První informace by měla pocházet od rodičů,neboť pak má největší vliv.

Poučení ze školy je vychodisko z nouze,kdy rodina neplní tuto svou funkci.I přesto je nutno zvážit vhodnost vyučující metody.Proto,když se nyní zamyslíme nad obsahem plánované vyúky dětí,vidíme,že hlavním cílem je zamezit nechtěným těhotenstvím a šíření pohlavních nemocí, které sice škodí v prvé řadě dotýčným jedincům,ale v druhé řadě,a toje nutnu zdůraznit,ekonomice státu.Proto se ve Švédsku i u nás osnovy koncipovaly tak,aby nebyly žádné ekonomické následky z pohlavního života dětí a mládeže.Ovšem,tak nějak se pozapomělo,že samotný pohlavní život coby návyk dětem škodí: Deformuje jejich pohled na vztah mezi mužem a ženou,volbu manžela,návyk též brání v rozchodu,když zjistí,že se k sobě nehodí a další již zmíněné obtíže.

Je nutno předcházet následkům již v prvopočátcích a ne až v půli cesty.Hlavně tím,že sex budeme spojovat vždy s láskou a to nejen ve výchově dětí.Vždyť dítě má být výsledek především lásky,teprve pak nějakého tělesného úkonu.Tudíž školní výuka techniky sexuálníhostyku by měla přijít až nakonec,rozhodně ne na základní škole.Každá všeobecná metoda výuky bude mít své procento selhání.Bohužel ukazují výsledky ze Švédska,že seznamovat děti na základních školách s technikou sexuálního života má procento selhání mnohem větší,než když škola ponechává děti v neznalosti a spoléhá se na rodiče.Ostatně o statistických výsledcích švédské výchovy toho bylo napsáno více než dost.

Jeroným Klimeš
Vlachovo Březí

AMDG

= = = = = = = = = = = = = = = = =

Každý den Pán mi sílu dává

Zpěvy z Taizé
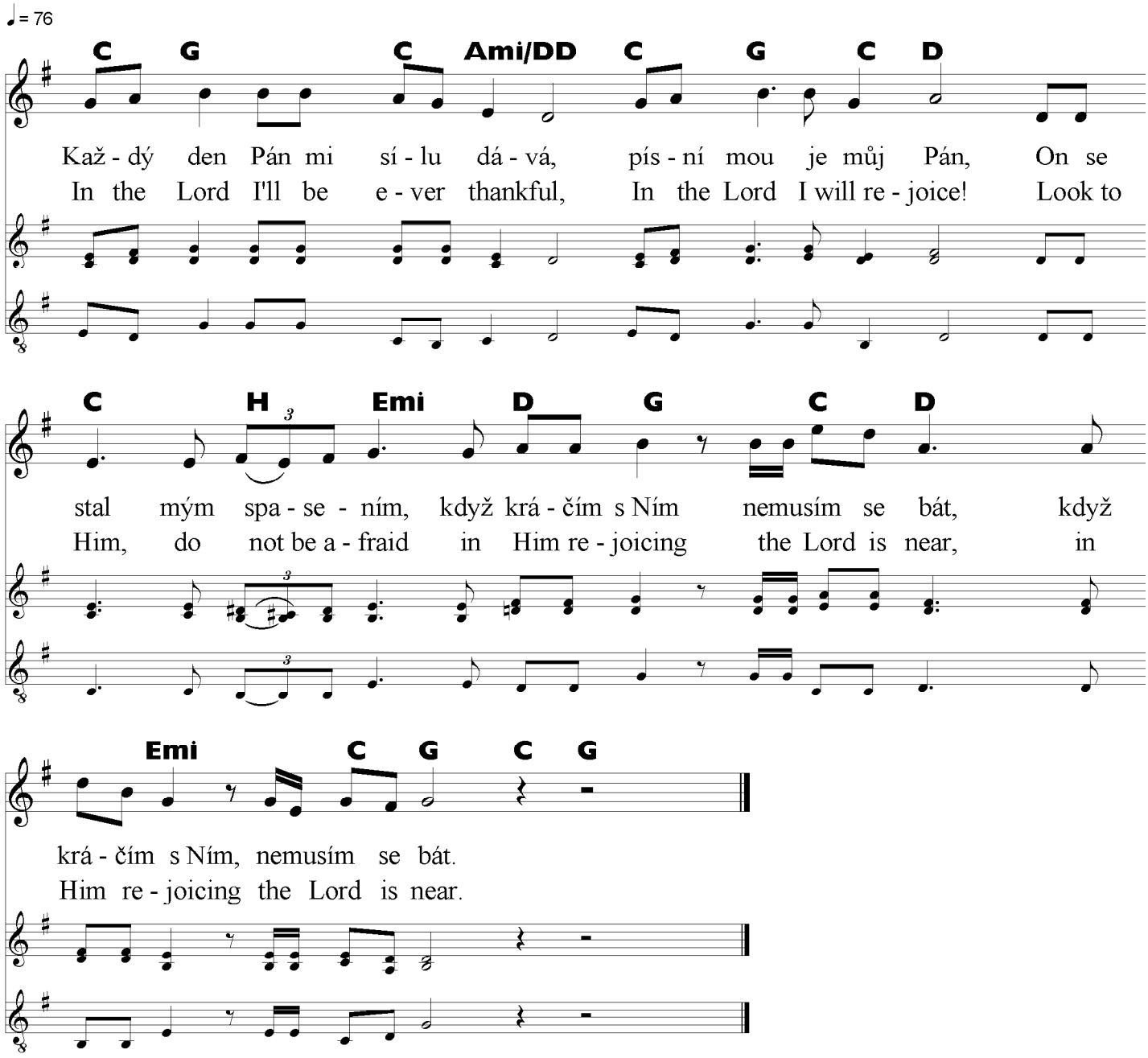
Roku 1989 u Kaplanů na této chalupě jsem se potkal s Augustýnem Navrátilem a domluvili jsme se, že mu napíši nějaké příspěvky do jeho Křesťanských obzorů.